

EDITORIAL

La casta contra la casta

Un partit polític de recent creació, **Podemos**, ha posat de moda parlar de "la casta". No han donat una definició exacta de lo que interpreten per eixa expressió, però aventurarem que fan referència a un conglomerat indefinit format per partits polítics, entitats financeres i grans empreses que colaboren per a mantindre el control de la societat i aixina conservar, si no ampliar, els seus propis privilegis.

Fem un poquet d'història.

A l'acabar en l'aristocràcia, la **Revolució Francesa** degenerà en el període del **Terror de Robespierre**; la monarquia sarista russa fou substituïda per un regim soviètic que eliminà a milions de persones en els seus **gulags**; les esperances dels alemanys per a eixir de la profunda crisi en la que se trobaven se deposità en un partit **nazi** que ofegà a Europa sencera en un bany de sanc. En tots estos, i en molts altres casos, se donen factors similars: primer hi ha una **llegitimació moral** inicial per a substituir el regim anterior que, be per interès, be per incompetència, manté als mes humils en la misèria mentre preserva els privilegis dels poderosos; i, a continuació, el nou regim se converteix en una nova elit, una **nova casta** carregada de privilegis a partir dels quals passa a conculcar els drets dels ciutadans, per a lo qual se considera llegitimada per la seua autoconferida superioritat moral.

Estos, per supòsit, son exemples extrems. En realitat, en democràcia també s'observen estes actituds. Cada partit considera que partix d'uns **presupòsits moralment superiors** als dels partits rivals, per lo que les seues accions de govern, mes que dirigides a resoldre els problemes dels ciutadans, pareixen concebudes com a actes de justícia, i se caracterisen a sovint en desfer lo construït pels partits que governaren anteriorment i refer-ho tot de nou cada vegada. Aço explica que hajam tingut quatre lleis d'educació des de l'arribada de la democràcia.

La simpatia de **Podemos** pel regim veneçolà podria interpretar-se en estos mateixos termes. Qualsevol decisió dels governs, abans de **Chaves**, ara de **Maduro**, pareix quedar llegitimada tota vegada que se considera que estan al servici d'un objectiu moralment superior. No obstant, hi ha una **incoherència** essencial en la defensa que afirma fer **Podemos** de la democràcia -rao per la qual se presenta com un partit practicament assambleari- mentre recolza un govern que, al marge de qualsevol altra consideració, a l'arribar al poder canvià la Constitució per a eliminar la limitació a dos legislatures la possibilitat de presidir el govern la mateixa persona; una mida que prete evitar, precisament, l'establiment d'elits estables, de

corrupcions i de rets d'interessos difícils de trencar. ¿Quina confiança, quin respecte, pot esperar qualsevol governant que a l'arribar al poder, canvia les normes per a eternisar-se en el mateix?

Arribats ad este punt el lector pot estar pensant "¿I tot açò que te que vore en el **Rogle**, els interessos del qual son la cultura i l'identitat valencianes? ¿Per què ara s'entrete en parlar d'este partit en particular i de "la casta"?"

Puix perquè, per si algu no s'ha enterat encara, **Podemos** en València ha assumit com a propies "a per b" les tesis del **catalanisme**. I si hi ha una ideologia classista, elitista, en València, eixa es la catalanista. També aci els catalanistes s'autoconsideren una elit intel·lectual i, sobretot, moral que, en la seua lluita contra la casta "**espanyolista**", se considera en el dret a utilitzar tota classe de mijos, constituïnt-se en una altra casta que no dubta en manipular, desinformar, censurar i enganyar per a mantindre controlat al poble valencià, del qual desprecia desijos i opinions i, lo mes important, li nega el dret a triar democràticament lo que vol per a si mateix i per als seus fills.

Si a l'hora d'identificar la casta, **Podemos** te sempre l'olfat que han demostrat aci en València, nosatres estem llegitimats a desconfiar de les seues aptituds, o de les seues intencions, i a temer que, cas d'arribar a tocar poder, irremediablement se convertiran en una nova casta, contra la que -ya estem acostumats- haurèm de lluitar.

Algu pot estar pensant: "Ya tardaven els **feixistes blavers** en clavar-se en **Podemos**; des del seu **anticatalanisme** no poden tolerar un partit que no siga espanyolista i, pijor encara, que es **progressista**".

Però difícilment algu pot donar lliçons de democràcia als valencianistes.

Recordem com **Podemos**, de cara a les eleccions **europèes**, feu propòsits que, una volta passades les votacions, no tingueren inconvenient en afirmar que eren irreals; i, no obstant, l'intenció de vot ad este partit no només no ha baixat, sino que no ha deixat de pujar. Un altre tant se pot dir dels altres partits tradicionals, que incomplixen promeses i defrauden al seu electorat, però conserven un volum considerable de vots inamovibles.

¿Quina diferència en el valencianisme! **Unio Valenciana** defraudà als votants una vegada, despuix de les eleccions de l'any 1995, i automàticament pergue el recolzament que tenia.

El valencianisme hauria de continuar donant exemple d'exigència democràtica i no votar a qui incomplix les seues promeses i defrauda les expectatives, recolzant en canvi als qui donen mostres d'integritat i coherència.

PUBLICACIÓ EN
LLENGUA
VALENCIANA

LA CITA

Es el deure dels homens justs fer la guerra a tots els privilegis immereixcuts, però no s'ha d'oblidar que açò es una guerra sense fi.

Primo Levi

SUMARI

- 1
• EDITORIAL: **LA CASTA CONTRA LA CASTA**
- 2
• LLISTAT: **ACTIVITATS CULTURALS**
• PATRIMONI VALENCIÀ: **FESTES DE LA MAGDALENA**
- 3
• JOCS TRADICIONALS (I): **PRESENTACIÓ**
• PATRIMONI VALENCIÀ: **FESTES...** (Continuació)
• CRONICA: **TAULA REDONA: ELS PARTITS POLITICS VALENCIANISTES**
- 4
• PASSATEMPS
• FAULA: **EL LLOP I LA CI-GONYA**

ACLARIMENT

Esta publicació està redactada en les Normes d'El Puig. Encara que es una obra col·lectiva, l'encarregat de la redacció final de cada article te llibertat per a fer-ho en la normativa d'accentuació de la seua preferència. Este tema es motiu de debat, però no de divisió, entre nosatres.

AVIS

Mentres esperem que les proximes eleccions posen a cada u en el seu lloc, una manera tan bona com qualsevol altra de fruir d'este **caloret faller** es fer fotocopies d'est exemplar per a repartir entre amics i coneguts.
Aixina se passa el temps mentre arriba la **caloreta** de l'estiu.

ACTIVITATS CULTURALS MARÇ DE 2015

Trobarà més informació dirigint-se a les respectives associacions:

GAV (Grup d'Acció Valencianista)
C/ Pintor Gisbert, 17- baix. 46006
València C.

Tel: 963 41 22 22 i 963 41 90 20

LRP (Lo Rat Penat)

C/Trinquet de Cavallers, 9. 46003.
València C.

Tel: 963 91 09 92

www.loratpenat.org

RACV (Real Academia de Cultura
Valenciana)

C/Avellanés 26. 46003 València C.

Tel 963 91 69 65 Fax: 963 91 56 94

www.racv.es

Rogle

Vore quadro a banda en esta pagina.

2 i 3 Març (dilluns i dimarts)

**XXVII DIA DE LA LLENGUA I LA
CULTURA VALENCIANES.** En-
guany dedicat a Xavier Casp.

•Dia 2. 19:00 h. Seu de la RACV.

**CONFERENCIA: Homenage a
Xavier Casp**, per: Vt Ramon Calata-
yud, Mª Jesús Coves i Aureli López.

•Dia 3: 18:00 h. Seu de València.

MISSA en memoria d'Ausias March.

19:00 h. Saló del Consolat
del Mar de la Llonja de València.

Tomàs Miralles presentarà el **Tra-
ductor Valencià**. Oscar Rueda
presentarà l'edició *on line* de la
**Gramàtica de la Llengua Valen-
ciana**. Voro López i Marta Lanuza
faran una remembrança de la figu-
ra de Xavier Casp. Tancament a
carrec de Enrique de Miquel.

+Info: **RACV**

7 Març (dissabte) 12 h. Catedral
de València.

RECITAL POETIC davant la tom-
ba d'Ausias March en la Catedral.

+Info: **GAV**

9 Març (dilluns) 19:30 h. Seu de
LRP.

**LLECTURA DE POEMES: Home-
nage a Anfós Ramon** en el seu
nomenament com a prohóm, a
carrec de Remigi Pons. Previa-
ment se farà l'acte de nomenament.
Actuació del Cor Popular de Lo
Rat Penat i de Vicent Savall.

+Info: **LRP**

14 Març (dissabte) 11h. Accés al
Museu del Gremi d'Artistes Fallers.
Av. S. Josep Artesa, 17. Benicalap.
TOTS ELS DIES 9. Homenage a
Regino Mas.

Organisa Convenció Valencianista.

+Info: **Rogle**

(Continúa en la pagina següent)

CONTACTA EN NOSATRES

Apartat de Correu 527

46002 València ciutat

Telefon: 617 030 370

rogleconstantillombart@gmail.com

PATRIMONI VALENCIÀ

Festes de la Magdalena

M^aA. M. C.

La festa major de **Castello**, la **Magdalena**, el mes d'abril.

te un component que la fa diferent a les res-
tants celebracions d'uns altres pobles o ciu-
tats que generalment se dediquen al patró o
patrona de la localitat. En elles, Castello
commemora els orígens de l'actual ciutat.
Els castellonencs oriunds baixaren en 1251
de la montanya al pla, des del tossal de l'ac-
tual **Santuari de la Magdalena** fins al fertíl-
litoral, a on s'assentaren i fundaren la ciutat.
La nova vila s'emplaçà probablement a les
vores d'un camí ja existent que coincidiria
en l'actual traçat del **Carrer Major**. **Jaume I**
otorgà el privilegi d'assentament en 1252.

El tercer dissabte de **Quaresma**, en
l'actualitat d'enguany, es
el dia principal de la ce-
lebració de la festa, que
te una duració de 9
dies. La característica
quaresmal està lligada a
l'orige de l'acte central,
la **Romeria de les Can-
nyes**. Esta costum tin-
gue en els seus inicis
un caracter penitencial
que encara conserva

ROMERIA DE LES CANYES

hui, i en el qual els castellonencs se reafir-
men com a poble, fent d'element cohesionador
en les demes activitats tradicionals que
cada any s'organisen. Hi ha actes que no
varien, la tradició es la que mana, aixina, el
Prego, la Romeria de les Canyes i la **Tornà**,
la **Enfarolà**, la Desfilada de les Gayates i
l'Ofrena a la Mare de Deu del Lledo senyala
l'agenda de la semana gran de Castello.
Tots estos elements tradicionals constitueixen
un clar patrimoni cultural dels pobles caste-
llonencs. Des de fa algunes edicions, inno-
vant any a any, tambe s'ha afegit al progra-
ma un variat mosaic d'actes ludics com son
la **Desfilada Internacional** i el **Festival de
Musica** en la participació de bandes de dife-
rents països, corregudes de bous, **mascle-
tes**, castell de focs d'artifici, el **Meso del Vi**,
que complix 46 anys, etc. Mes de 200
events conformen el calendari festiu de la **Fi-
ra i Festes de la Magdalena**.

El primer any que es celebrà oficialment
esta festa fon el 1945, encara que pareix ser
que des de la fundació de la ciutat eren
molts els habitants que cada any se suma-
ven a fer la romeria. En ella es rememora el
camí que feren els primers castellonencs.
Conta la llegenda que el dia que la gent del
vell Castello decidi baixar de la montanya
pluvia i fea mal orage; de camí se'ls va fer
de nit i per a no perdre's decidiren posar un
farol en la punta d'una canya per a allume-
nar-se per aquell terreny pantanos, mentres
que el pa que portaven, en forma de rolo,
els chiquets se'l penjaren al coll. Aixina sor-
gieren els símbols de la festa: la **canya**, el **ro-
llo** i la **gayata** (el farol).

Enguany es la 70 edició (del 7 al 15 de
març). La celebració de la festa, lligada com
està a la Quaresma, puja i baixa en el calen-
dari; igual es celebra a ultims del mes de fe-
brer com, a vegades, s'ha commemorat en

Com tota festa gran valenciana, tambe la
Magdalena te una gran **vespra** (el dissabte)
en la que se fa el **Prego** o anunci oficial a
les 12:00 h en la disparà de tantes carca-
sses com anys de celebració, seguida d'una
mascleta. A les 16:00 h comença la **Caval-
cata del Prego**, verdadera mostra folklorica i
etnològica dels diferents pobles de la comar-
ca, en la que participen mes de 40 municipis
i 5.000 persones. Posa punt i final al dia la
Enfarolà del Fadri, el qual s'allumena en
elements pirotècnics.

El d'enguany: "**Magdalena festa plena**". Es
el dia de la **Romeria de le Canyes**: "Ya el
dia es arribat de la nos-
tra Magdalena". Es la
romeria a la **Ermita de
la Magdalena**, en el
Castell Vell. Esta ermi-
ta fon construïda en el
segle XV. Es l'acte
commemoratiu mes an-
tic de la festa del qual
se te constància docu-
mental.

Com ya es tradició, a
hoy dia es arribat de la nos-
tra Magdalena. Es la
romeria a la **Ermita de
la Magdalena**, en el
Castell Vell. Esta ermi-
ta fon construïda en el
segle XV. Es l'acte
commemoratiu mes an-
tic de la festa del qual
se te constància docu-
mental.

Com ya es tradició, a
hoy dia es arribat de la nos-
tra Magdalena. Es la
romeria a la **Ermita de
la Magdalena**, en el
Castell Vell. Esta ermi-
ta fon construïda en el
segle XV. Es l'acte
commemoratiu mes an-
tic de la festa del qual
se te constància docu-
mental.

GAYATA 15.
GUANYADORA EN 2011

les Festes de la Magdalena, un cadafal por-
tatl, d'una alçària d'uns 6 metres, artística-
ment elaborat en base a llums, a les quals
els castellonencs li donen la següent defini-
ció: "un esclat de llum, sense foc ni fum".
Son el símbol dels farols utilitzats pels antics
pobladors.

(Continúa en la pagina 3)

Presentacio

FONT DELS CHIQUETS. MARIÀ BENLLIURE. PÇA. DEL CARME. VALENCIA CIUTAT.

Molt s'ha parlat i escrit sobre l'importancia social, educativa i formativa del joc, especialment en les edats primerenques dels chiquets. **Molts jocs han perdurat a lo llarc dels temps**, puix pertanyen a la memoria mes profunda i mes amable dels majors, com a part d'una tradicio llargament transmesa.

Tots els chiquets del mon, i des de l'inici dels temps, per molt dificils que foren els moments, han necessitat sentir-se capaços de compartir, en uns atres menuts o en solitari, distraccions que feren possible la socialisacio i l'oci.

El carrer, el corral de les cases i inclus la taula del menjador o al caliu de la llar en les cuines en els dies mes gelats de l'any, foren espai de rialles i jocs inventats o heretats que ompliren les hores felices de l'infantea de tots els temps.

Hui la majoria dels "jocs de sempre" troben series dificultats de ser practicats en l'ambit de les grans ciutats i, inclus, en els mijos rurals, de tal manera que els jocs que nos transmeteren els nostres antepassats i que ells arreplegaren a la vegada de la memoria infantil dels seus, estan caent, irremediament, en l'oblit mes absolut.

El risc i la perillositat dels carrers, la falta d'espais amples i oberts, l'exces de tasques escolars, la televisio i, mes recentment, les noves tecnologies aplicades a l'oci, son els substituïts d'aquells jocs que passaren de generacio en generacio i que varen permetre ad aquells menuts relacionar-se socialment i fruit participant en uns atres chiquets del veïnat, els quals acabarien sent, en la majoria dels casos, els "amics de tota la vida".

Per a conservar la memoria historica dels nostres "yayos", intentarem recuperar alguns d'aquells jocs que no se venien en les tendes, puix eren fruit de l'imaginacio i dels escassos mijos i recursos en els que se contava en temps preterits; pero que eren, son, tan nostres, que formen part del patrimoni del poble valencià.

CRONICA

Taula redona: Els partits polítics valencianistes davant les proximes eleccions municipals i autonòmiques

El passat 26 de febrer, en la seu del Grup d'Accio Valencianista, es realisa una taula redona organisaada per esta associacio en la que els representants dels partits valencianistes: **Accio Nacionalista Valenciana (ANV)**, **Esquerra Nacionalista Valenciana (ENV)**, **Poble Democràtic (POBLE)**, **Renovacio Política (RePo)**, **Som Valencians** i **Unio**, respongueren en una primera part a una tanda de cinc preguntes que formulà el moderador, **Manolo Latorre**, president de l'entitat. Estes preguntes foren: 1. ¿Qué vos diferencia dels atres partits presents en la taula? (Les respostes ad esta pregunta serviren com a presentacio de cada formacio). 2. ¿Qué penseu de la AVL? 3. ¿Qué opineu de la finançaio autonómica? 4. ¿Qué dirieu als valencianistes que estan pensant en votar a partits com UPyD o Ciutadans? 5. ¿Units o separats?

Els representants de les formacions polítiques coincidiren en alguns punts que considerem destacables, com l'infrafinançaio que sofrim els valencians, a la que donaren solucions diverses que anaren des d'establir un **Concert Fiscal** com el que tenen el País Vasc i Navarra a crear una **Agencia Tributaria** propia, entre unes atres.

Tambe coincidiren en la promocio del valencià i en la consideracio de que la **Academia Valenciana de la Llengua**, tal i com està concebuda, no aprofita com a ent normatiu per a la llengua valenciana, convergint en l'impossibilitat de la seua derogacio a curt determini, per lo que se plantejaren alternatives per a frenar el seu efecte despersonalisador de la llengua que nos es propia.

A rant de l'ultima pregunta, el public volgue intervindre insistint en encorajar-los per a que buscaren la formula per a articular una unio entre ells, sense la qual tots opinaven que seria impossible que ningu traguera representacio en les **Corts Valencianes**. Ad estes demandes algunes formacions es mostraren decidides a aconseguir eixa unio, mentres que unes atres se manifestaren en major escepticisme.

PATRIMONI VALENCIÀ

Festes de la Magdalena

(Ve de la pagina 2)

En la **Tornà** es obligatori parar en tots els llocs religiosos que es troben en el camí, **Sant Roc de Canet**, el **Convent de les Carmelites Descalces** i la **Basilica de la Mare de Deu del Lledo**, a on es fa oracio i se canta la **Salve** a la **Verge**. En l'exterior del temple, per a recuperar forces, els romers prenen orchata i fartons. S'arriba a la ciutat sobre les 19:00 h, moment en que comença la processó de **penitents**, en la qual desfilen les confraries de la **Semana Santa** que tradicionalment son les primeres en anar en processó en tota la **Península**.

El dilluns, dia de festa local, els actes son: desfilada de carrosses engalanades i cavalcata infantil, encesa de gayates, en el corresponent concurs per a donar el premi a la millor valorada pel jurat. En el recorregut pels carrers principals es tradicional que la gent demane, als components de cada comissio, que donen les voltetes a les canyes en les que desfilen per a lluir els trages que porten.

Durant tota la semana se celebren els actes mes ludics i festius, entre els que estan les **masclètes**, els castells, les corregudes de bous, etc; i l'ultim dissabte te lloc un dels actes mes emotius, la **Ofrena de Flors a la Mare de Deu del Lledo**, patrona de la ciutat.

La traca que recorre els carrers principals l'ultim dumenge festiu dona pas al tancament de la Festa en el crit de les **Reines** (major i infantil) que, des del balco de l'Ajuntament, llancen el "**¡Magdalena!**", al qual el public que ompli la plaça respon en el "**¡Vitol!**".

En la Festa de la Magdalena, mitologia, tradicio, llegenda i historia se fonen en la cultura popular i constitueixen una manifestacio unica en el **Regne de Valencia**, un patrimoni cultural que el 12 de març de 2010 conseguí el reconeixement de **Festa d'Interes Turistic Internacional**.

Rogle en Internet

Facebook i Twitter:
Rogle Constanti Llobart
@rogleconstanti

Tots els eixemplars editats fins ara estan, en pdf, en:

www.rogleconstantilllobart.com
i www.pjvalencianista.org

COLABORA EN EL ROGLE

Donar difusio ad esta publicacio es la millor forma de col·laborar en nosatres. Tambe pots fer -te **soci** (36 € a l'any) o **colaborador** (12 € a l'any), i t'enviarém a casa tots els numeros que es publiquen durant l'any.

Si tens voluntat de fer alguna puntual aportacio economica, tambe te quedariem molt agraits. El nostre numero de conte, en **Caixa Ontinyent**, es:

ES61 2045 6014 65 3000195833

Resol l'acrostic del costat a partir de les definicions. La solucio a peu de pagina.	1. De forma circular, esferica o pareguda ad ella.	1.							
	2. Arreplegar la part inferior de les manegues o els baixos dels pantalons, doblegant-los per a acurtar-los.	2.							
	3. Ombrada debilitada entre la llum i l'obscuritat.	3.							
	4. Recipient de fang, ceramica, metal o un altre material, normalment en un ansa, utilitzat per les persones per a fer les seues necessitats.	4.							
	5. Obertura redona i menuda en les portes de les cases per a vore qui toca.	5.							
	6. Objectes o trossos de ferro vell. Se diu tambe de les monedes soltes i de poc valor.	6.							
	7. Punchar una vena per a extraure sanc. Tirar o perdre sanc per efecte d'una ferida, hemorragia, etc.	7.							
	8. Instrument agricola, tradicionalment mogut per animals i actualment mecanic, que s'utilisa per a llaurar la terra obrint solcs en ella.	8.							
	9. Facultat per a obrar de manera lliure, conscient i meditatament.	9.							

		1.							
		2.							
		3.							
		4.							
		5.							
		6.							
		7.							
		8.							
		9.							

El llop i la cigonya

Sense dubte que s'haguera **ofegat** un llop en un os **entravessat** si al punt no passa una cigonya. El pacient la veu, i li fa senya; arriba i, eixecutiva, en el bec, **cheringa** primitiva, com **destre cirugià**, feu l'operacio i quedà sa. El seu salari pretengue, pero l'ingrat llop li respongue: "¿El teu salari? Puix ¿qué mes recompensa que el no haver-te causat **lleu** ofensa,

i deixar-te viure per a contar que posares la teua vida entre els meus molars?" La cigonya, prudentment, no contestà i, per a evitar una desgracia, se n'ana.

Fes be, diu el proverbi castellà, i no mires a qui; pero es molt pla que no te rao ni per **casualitat**: es menester saber a qui i còm. L'eixemple de la faula precedent nos fa esta veritat evident.

Traduccio i adaptacio a la llengua valenciana d'una faula de **Felix María Samaniego**

GLOSSARI (paraula/ sinonims: definicio)	Casualitat/ chamba/ sort: Condicio de casual; succes que es produix de manera inesperada, casual.	fer una cosa.
Cheringa/ canula: Instrument compost per un deposit tubular arrematat en un altre mes menut, i al que se li pot acoplar una agulla, que per mig d'un embol en el seu interior permet l'extraccio de liquits per aspiracio o la seua injeccio.	Cirugià/ operador: Especialiste en cirurgia, el qui la practica.	Entravessat de entravessar/ estaconar: Posat de través
	Destre/ habil/ dispost: Expert en alguna cosa. Que te aptitud o capacitat per a	Lleu/ minima/ subtil: Sense massa importancia o transcendencia.
		Ofegat de ofegar/ asfixiar: Morir per falta de respiracio.

Solucio: Verticals: 1. ROSSEGAR 2. EMBOIRAR

1. REDO 2. ARROMANGAR 3. PENOMBRA 4. COSSIO 5. ESPILLERA 6. FERRALLA 7. SAGNAR 8. ALADRE 9. ALBIR

I RECORDA...La nostra primera paraula es **rossegar**. L'accio i efecte de rossegar es un **rossegament** o un **rossego**. Es **rossegador** qui rossega. Se diu **rossegadiç** ad allo que es facil de rossegar. Eix. *Les caixes que pesaven mes les rossegaren fins al camio.* // *Fon rossegada alguns metros quan intentaren furtar-li la bossa.* La nostra segona paraula es **emboirar**. L'accio i efecte d'emboirar o emboirar-se es un **emboirament**. Està **emboirat** quan està cobert o ple de boira. La **boira** son els nuvols baixos o vapor dens que se concentren damunt de la superficie terrestre dificultant la visibilitat. Eix. *Es impossible conduir mentres estiga tan emboirat.*